

Diş Hekimi Şükran Uzunoğlu Engin

Yaratıcılığın boncukla dansı

Meslektaşımız Şükran Engin 2002 yılından başladığı Bead Work sanatının Türkiye’de ve dünyada tarihsel gelişimi konusunda çalışmalarına halen devam ediyor. Bead Work konusunda katıldığı çok sayıda yarışmalarda muhtelif ödüller alan meslektaşımız, Anadolu’da yapılan Bead Work tekniklerinin uluslararası düzeyde yerini alabilmesi için çalışmalarını hâlâ sürdürüyor.

Bead Work

Boncukların cazibeli pırıltısına kapıldığımda henüz 9-10 yaşlarındaydım. Yıllar sonra, unuttuğum ama annemin sakladığı mütevazı boncuk ağacım-la karşılaştığımda her şey değişti. Çocukluğumun coşkusu, yılların yorgunluğu ama özenle saklanmanın verdiği gururla bana, “Boncukların cazibesinden kopamayacaksın Şükran” diye haykırıyordu.

Evet, kopamadım ve 40 yıl sonra, bir hediyelik eşya reyonunda gördüğüm boncuk abajurun ardından “Ben de yapabilir miyim?” sorusu serüvenimi tekrar başlattı. Mesleğimin verdiği estetik- fonksiyonellik anlayışı ve titizliği peşimi bırakmadı tabii ki. Nereden neyi öğrenebilirim; esası nedir; tekniği nasıldır; bu konu ile ilgili yayınları nasıl bulabilirim arayışı ile kendimi harika ve bir o kadar da hummalı bir deryada buldum ki bilemezsiniz. Çeşitli kurslarla hobimi daha da geliştirmiştım. Ama boncuk bu; tilsimi o kadar büyük ki üzerimde, beni o kadar sarmalamış ki. Renkleri, ışıltıları, şekilleri... Bu da yetmedi, internetteki arayışlar, kitap siparişleri, dünya ne yapıyor soruları Bead Work ile tanıştırdı beni. Bead Work nedir? Birçok yoldan tanımlanabilir ama kısaca süsleme ve yaratıcılığın iplik ve boncukla dansıdır. Biçim, ölçü, materyal değişiklikleri ile

gruplandırılır. Bead work, zengin ve varlıklı görünümler elde etmek amaçlı giysilerde ve evlerde duvarları süslemekle ortaya çıkmıştır. Bütün Bead Work teknikleri iplik ve tel ile boncukları dizayn etme üzerine kurulmuştur. Düzinelerce belki yüzlerce boncuk çeşitli dikiş teknikleri ile bir araya getirilerek objeler oluşturulur.

Milâttan önceye dayanan bir sanat

Bu süsleme sanatı ve en önemli unsuru boncuk, Milât öncesine dayanır. İnsanın süslenme ve bezeme duygularının ortaya çıkması ile kullanılmaya başlanmıştır. Yapılan arkeolojik kazılarda, bulunan boncuklar ve boncukla bezeli tekstil parçaları bunun kanıtlarıdır. Neandertal-insanı döneminde bunların ilk kalıntılarına rastlanmıştır. Yakın geçmişte ise Kenya'da, Üçağzılı'da (Türkiye) Güney Afrikada örnekler bulunmuştur. Tarihi bu kadar eski olan boncuk ve boncukla bezeme sanatı 18. ve 19. yüzyıllarda özellikle Rusya, Fransa ve İngiltere'de çok kullanılmış ve sanat eseri sayılabilecek objeler yapılmıştır. Ayrıca Kızılder-

liler bu sanatı giysilerinde kullanmışlardır. Mısır tarihine bakıldığında çok zengin Bead Work çalışmaları görülür. Arkeolojik kazılar sonucunda Tutankamun'un mezarında boncuklu giysiler ve pek çok takı bulunmuştur. Hindistan, Çin, Nijerya, Sudan, Endonezya, Malezya, Borneo ve Yeni Gine'de, birtakım Afrika kabilelerinde, ayrıca Japonya'da Bead Work'e rastlanır.

Anadolu kadınlarının göz nuru oylar

Bu kadar eski tarihi olan boncuk bezeme sanatı ülkemizde Anadolu kadınlarının kendilerini ifade ettikleri göz nuru oylarla birlikte, hapishanelerde mahkûmların yaptıkları sınırlı objelerle tanınır. Bugün İngiltere'de bir müzede bulunan yılan figürü 1915'e tarihlenir ve bir Türk esir aracılığı ile oraya götürülmüştür. Bu figürün ilk kez Sinop cezaevinde yapıldığı bilinmektedir. Ancak bu konuda ülkemizde maalesef kapsamlı bir araştırma yapılmamış olduğu için bilgiler sınırlıdır.

Bead Work bugün artık dünyada bir derneği olan, kongreleri yapılan, bu işe gönül vermiş sanatçıların elinde şekillenen bir hobidir. Geçen yıl, az sayıda Bead Work tutkunu sayesinde ülkemizde Kadir Has Üniversitesi'nin sponsorluğunda bir kongre gerçekleşmiş ve pek çok sanatçı Türkiye'ye gelmiştir. Çeşitli teknikler kullanılarak tasarlanan ve yaratılan objeler artık hayranlarını şaşırtan seviyededir.

Mesleğimin avantajları

Evet, 2002 yılında başlayan, aslında 40 yıl önceye dayanan küçük serüvenim beni buralara getirdi ve sanırım her geçen gün daha da derinleşiyor. Mesleğimin avantajlarını kullanarak kendime sırcadan bir koza yarattım, burada tekrar motive oluyorum; tam bir meditasyon benim için.

Duygularımı emeğimle bezeyip yaptığım takı ile objeleri onlara sunuyor ve büyük bir sevgiyi paylaşıyorum. Bu da bana sonsuz bir haz veriyor ve bu duygu, diş ağrısından kurtardığım hastalarımın gözlerinde gördüğüm minnettarlık sayesinde duyduğum hazla aynı lezzette benim için. Hayatta bundan güzel ne olabilir ki... İşte benim boncuk serüvenim. ■

